

Ìwé Dániẹ̀lì - Ọ̀kan Ọ̀gòrùn-ún àti Mèjọ Àádọ̀ta

Sìsì Ìran Nàà: Ìmòye nípa Àwọn Ọ̀jọ Ọ̀fọ̀ nínú Dániẹ̀lì

Jeff Pippenger

2024-03-25

Ní ọ̀dún kẹ̀ta ti Kírúsi ọ̀ba Pérsía, a fihàn ọ̀ràn kan fún Dániẹ̀lì, ẹ̀ni tí a ń pè ní Bẹ̀lísásàrí; ọ̀ràn nàà sì jẹ ọ̀títọ̀, sùgbọ̀n àkókò tí a yàn fún un gùn: ó sì mọ ọ̀ràn nàà, ó sì ní ọ̀ye ìran nàà. Ní ọ̀jọ̀ wọ̀nyẹn, ẹ̀mi Dániẹ̀lì ń sọ̀fọ̀ fún ọ̀sẹ̀ mẹ̀ta pé. Ẹ̀mi kò jẹ ọ̀unjẹ̀ dídùn, bẹ̀ẹ̀ ni ẹ̀ran tàbí wáinì kò wọ ẹ̀nu mi, bẹ̀ẹ̀ ni ẹ̀mi kò fi ọ̀róró kùn ara mi rárá, títi ọ̀sẹ̀ mẹ̀ta pé fi pé. Ní ọ̀jọ̀ kẹ̀rínlélógún oşù kìn-ín-ní, bí mo ti wá létí odò ńlá nàà, èyí tí í ẹ̀ Hídékẹ̀lì. Dániẹ̀lì 10:1–4.

Ní ọ̀jọ̀ mẹ̀ta àti ààbò ìṣàpẹ̀rẹ̀ tí Ìfihàn orí kọ̀kànlá sọ̀rò rẹ̀, nígbà tí àwọn ẹ̀lẹ̀rìí mẹ̀jì nàà kú ní ọ̀pópónà, “ohun” kan ni a fi hàn fún Belteshazzar. Ó ti lóye “ìran” nàà (mareh) tẹ̀lẹ̀, nítorí pé ní orí kẹ̀sàn-án, Gabrieli ti wá tẹ̀lẹ̀, ó sì ti fún un ní ọ̀ye nípa ìran nàà.

Bẹ̀ẹ̀ ni, bí mo sì ti ń sọ̀rò nínú àdúra, ọ̀kùnrin nàà Gébúriẹ̀lì, ẹ̀ni tí mo ti rí nínú ìran ní ibẹ̀rẹ̀, nígbà tí a mú un fò ní kánkán, fi ọ̀wọ̀ kàn mí ní àkókò ẹ̀bọ̀ ašalẹ̀. Ó sì jẹ kí n mọ̀, ó sì bá mi sọ̀rò, ó sì wí pé, Ìwọ̀ Dániẹ̀lì, ẹ̀mi ti jáde wá nísinsin yìí láti fi ọ̀gbọ̀n àti ọ̀ye fún ọ̀. Ní ibẹ̀rẹ̀ ẹ̀bẹ̀ rẹ̀ ni àşẹ̀ nàà ti jáde, ẹ̀mi sì wá láti fi hàn ọ̀; nítorí a fẹ̀ràn rẹ̀ gidigidi: nítorí nàà, yé ọ̀ràn nàà, kí o sì ka ìran nàà sí. Dániẹ̀lì 9:21–23.

“Ọ̀kùnrin nàà Gabrieli, ẹ̀ni tí” Daniẹ̀lì “tí rí nínú ìran ní ibẹ̀rẹ̀,” ń tọ̀ka sí “chazon,” ìran itàn àsọ̀tẹ̀lẹ̀, èyí tí ń tọ̀ka sí bí Gabrieli ẹ̀ ẹ̀ tùmọ̀ ìran àwọn ijọ̀ba inú àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì fún Daniẹ̀lì ní orí kẹ̀jọ̀. Sùgbọ̀n “ìran” nàà, èyí tí Daniẹ̀lì nígbà nàà yòò fi yẹ̀ wò ní orí kẹ̀sàn-án, ni “mareh,” ìran ifarahàn. Nígbà nàà ni Gabrieli pèsè itúpalè itàn àsọ̀tẹ̀lẹ̀ ọ̀dún ẹ̀gbẹ̀rún mẹ̀jì àti ọ̀dúnrún nàà fún Daniẹ̀lì.

Orí kẹ̀sàn-án, ni a mú ẹ̀ ní ọ̀dún àkókò Dáírúsi. Nígbà tí Bẹ̀líteşásàrí sọ̀ pé ọ̀un “ní ọ̀ye nípa ìran nàà,” ní “ọ̀dún kẹ̀ta ti Kírúsi,” ó ti lóye “mareh,” ìran nàà, fún ọ̀dún mẹ̀jì. Ohun tí Bẹ̀líteşásàrí wá lóye ní “àwọn ọ̀jọ̀ wọ̀nyí” ti ọ̀fọ̀ ni “ọ̀ràn” nàà, èyí ni ọ̀rọ̀ Heberu nàà “dabar,” ó sì gùn, nítorí àkókò tí a yàn nàà jẹ ẹ̀gbẹ̀rún mẹ̀jì lónà ọ̀gòrùn-ún márùn-ún àti ogún ọ̀dún.

Dániẹ̀lì ti mọ̀ diẹ̀ nínú “nńkan” nàà tẹ̀lẹ̀, nítorí ó ń mú àdúra Léfítíkù ogún-ún léfà ẹ̀ ní orí kẹ̀sàn-án, àti pé èyí ni àdúra “nńkan” nàà. Ìmọ̀lẹ̀ tí ó pọ̀ síi wá lórí “àkókò méje,” èyí tí Bẹ̀líteşásàrí wá lóye ní àwọn ọ̀jọ̀ mọ̀kànlélógún ìşòro-ọ̀kàn, àti pé imúlẹ̀ síi lórí “àkókò méje,” ní àwọn ọ̀jọ̀ ìşòro-ọ̀kàn wọ̀nyẹn, ẹ̀ ẹ̀pẹ̀rẹ̀ imúlẹ̀ síi lórí “àkókò méje” ní ọ̀dún 1856. Àwọn Míléráitì pẹ̀lú ti mọ̀ nípa “àkókò méje” nàà tẹ̀lẹ̀, nítorí wọn ti kẹ̀de rẹ̀, sùgbọ̀n imọ̀lẹ̀ tí a fi kún un wá tí yòò dán wọn wò ní gẹ̀gẹ̀ bí àyè pàtàkì gan-an nínú itàn wọn, nígbà tí wọn yí padà láti inú ìşisẹ̀ Fíládẹ̀lfia sí ìşisẹ̀ Laodísia.

Àwọn ọ̀jọ̀ ọ̀fọ̀ Belteshazzar bá itàn àsọ̀tẹ̀lẹ̀ mu nígbà tí ìşisẹ̀ Philadelphian yí padà sí ìşisẹ̀ Laodicean ní ọ̀dún 1856, léyìn nàà sí ijọ̀ Adventist Laodicean ní ọ̀dún 1863. Itàn Belteshazzar àti ti àwọn Millerite mẹ̀jẹ̀jẹ̀ nípa imọ̀lẹ̀ tí ó pọ̀ sí i lórí “àkókò méje,” bá iyípadà ìşisẹ̀ Laodicean ti ángẹ̀lì kẹ̀ta sí ìşisẹ̀ Philadelphian ti ọ̀gòrùn-ún mẹ̀jílélógójì ẹ̀gbẹ̀rún mu, àti pẹ̀lú àwọn ọ̀jọ̀ ọ̀fọ̀, èyí tí ó wá ní àkókò idádúró, nígbà tí imọ̀lẹ̀ tí ó pọ̀ sí i lórí “àkókò méje,” ní láti jẹ̀ fífihàn.

Belteshazzar dúró fún méjèjè, ìyẹn ojìṣe kan àti ìṣìṣe kan. Ní ojò ìṣòro-òkàn rẹ̀ ni ojìṣe náà yóò lóyè “òràn” náà, èyí tí í ṣe Òtító, lẹ́yìn náà yóò sì fi “òràn” náà hàn fún ìṣìṣe kan, nígbà tí Michael bá jí àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì dídè ní ọ̀dún 2023.

Ọ̀rọ̀ Heberu náà “mareh” (iran ifarahàn Kristi), èyí tí a fi mò Dániẹ̀lì gégé bí ẹ̀ni tí ó lóyè nínú ẹ̀ṣẹ̀ kííní, ni a gbé kalẹ̀ lẹ̀mẹ̀rin nínú iran ikẹyìn Dániẹ̀lì. Lẹ̀mẹ̀jì ni a tùmò ọ̀ sí “iran,” lẹ̀mẹ̀jì sì ni a tùmò ọ̀ sí “ifarahàn.” Ní ìgbà àkókò tí Dániẹ̀lì lò ọ̀rọ̀ náà nínú ẹ̀ṣẹ̀ kííní, ó n fi hàn pé òun lóyè “iran” náà, sùgbón àwọn itókasi m̀eta yòókú n fi hàn pé Dániẹ̀lì n ní irírí iran náà. Nínú ẹ̀ṣẹ̀ kẹfà, ojú Kristi rí “gégé bí ‘ifarahàn’ mànàmaná.”

Ní ojò kẹ̀rindínlógún oṣù kìn-ín-ní, bí mo sì ti wà lẹ̀gbẹ́e odò nílá náà, èyí tí a n pè ní Hidekeli; nígbà náà ni mo gbé ojú mi sókè, mo sì wò ó, sì kiyèsì i pé, ọ̀kùnrin kan wà tí a fi aṣọ̀ ọ̀gbọ̀ wò, ìbàdí rẹ̀ sì fi wúrà dárádára ti Úfasi di m̀ora: Ara rẹ̀ pèlú dàbí bérílì, ojú rẹ̀ sì rí bí iranṣe mànàmaná, ojú rẹ̀ méjèjè sì dàbí fitilá iná, apá rẹ̀ àti ẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀ sì dàbí idẹ̀ tí a ti fọ̀ dán, ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀ sì dàbí ohùn ogunlógò. Èmi Dániẹ̀lì nìkan ni mo rí iran náà: nítorí àwọn ọ̀kùnrin tí ó wà pèlú mi kò rí iran náà; sùgbón iwariri nílá kan bà wòn, tí wòn sì sá lọ̀ láti fi ara pamó. Nítorí náà a fi mí sílẹ̀ nìkan, mo sì rí iran nílá yí, agbára kankan kò sì ṣe kù nínú mi: nítorí ẹ̀wà ara mi yí padà nínú mi di ìbàjẹ̀, mi ò sì pa agbára kankan mó. Dániẹ̀lì 10:4–8.

Ọ̀rọ̀ Héberù m̀iràn tún wà tí a tùmò sí “iran,” èyí tí a óò ṣàlàyé lẹ́yìn tí a bá ti fi àwọn àbùdá kan hàn nípa ọ̀rọ̀ Héberù náà “mareh.” Nínú àwọn ẹ̀ṣẹ̀ tó ṣáájú, ọ̀rọ̀ náà ni “irisí,” ìyẹn ni ọ̀rọ̀ Héberù “mareh.” Ọ̀rọ̀ kan náà ni a tún tùmò sí “iran” nínú ẹ̀ṣẹ̀ kẹ̀rindínlógún. Nínú ẹ̀ṣẹ̀ kẹ̀rindínlógún, iran Kristi ti mú Danieli banuje.

Sì kiyèsì i, ẹ̀ni kan tí ó dà bí àwòrán àwọn ọ̀mọ̀ ènìyàn fi ọ̀wọ̀ kan ètè mi: nígbà náà ni mo sì yà ẹ̀nu mi, mo sì sòrò, mo sì wí fún ẹ̀ni tí ó dúró níwájú mi pé, Olúwa mi, nípasẹ̀ iran náà ni ìrora mi yí padà wá sórí mi, èmi kò sì ní agbára kankan tí mo fi kù. Danieli 10:16.

Ọ̀rọ̀ Héberù tí a tùmò sí “ìbànújẹ́,” tùmò sí idí, àti “iran” ifarahàn Kristi tí Dániẹ̀lì rí nínú ẹ̀ṣẹ̀ náà yí lórí idí kan. “Idí” nínú àṣòtẹ̀lẹ̀ dúró fún àkókò iyípadà.

“Àwọn ẹ̀kọ̀ wà tí a ní láti kó láti inú itàn ìgbà àtíjọ̀; a sì n pe àkiyèsì sí àwọn wònyí, kí gbogbo ènìyàn lè mò pé Ọ̀lórún n ṣìṣe lórí àwọn ilàna kan náà nísinsin yíi gégé bí Ó ti máa n ṣe ní gbogbo ìgbà. A rí ọ̀wọ̀ Rẹ̀ nínú iṣe Rẹ̀ àti láàárín àwọn orílẹ̀-èdè nísinsin yíi pèlú, gan-an gégé bí ó ti rí láti ìgbà tí a kókó kẹ̀de ihinrere fún Ádámù ní Édeńi.”

“Àwọn àkókò kan wà tí wòn jẹ́ ibi iyípadà nínú itàn àwọn orílẹ̀-èdè àti ti ijọ̀. Nínú itòsónà àtòrunwá Ọ̀lórún, nígbà tí àwọn wàhálà pàtáki wònyí bá dé, a máa fi imọ̀lẹ̀ tí ó yẹ̀ fún àkókò náà hàn. Bí a bá gbà á, ilòsíwájú ẹ̀mí yóò wà; bí a bá kọ̀ ó, ipadàsẹ̀yìn ẹ̀mí àti ìbàjẹ̀ pátápátá yóò tẹ̀ lé e. Olúwa ti sí iṣe ìgbéraga ihinrere náà payá nínú ọ̀rọ̀ Rẹ̀ gégé bí a ti n ṣe é ní àtíjọ̀, tí a ó sì tún ṣe é ní ojò iwájú, tí tí dé ìjà ikẹyìn, nígbà tí àwọn agbára ti Satani yóò ṣe ìṣìṣe àgbàyanu ikẹyìn wòn.” Bible Echo, August 26, 1895.

Èṣẹ̀ kẹ̀rindínlógún n ṣojú ipò iyípadà nínú itàn tí Belteshazzar n ṣojú fún. Ó jẹ́ ipò iyípadà fún iwò Olómìnira (orílẹ̀-èdè náà) àti fún iwò Pùròtèsitàntì (ijọ̀ náà) pèlú. Ó n ṣojú iponjú kan, ó sì n ṣojú ibi tí a ti fi imọ̀lẹ̀ pátó fún itàn náà. Ipò iyípadà fún Dániẹ̀lì ṣẹ̀lẹ̀ nígbà tí a “fọ̀wọ̀ kàn án,” ní ìgbà

keji nínú ìgbà m̀eta. A ó fowó kan Dániẹ̀lì lẹ̀m̀eta, àti pé ìgbà keji tí a fowó kàn án ni ó jẹ̀ ipò iyípadà fún Dániẹ̀lì, ipò iyípadà náà sì jẹ̀ ìgbà keji nínú ìgbà m̀eta tí Dániẹ̀lì rí iran “mareh” náà.

Sì wò ó sì i, ọ̀kan bí àwòrán àwọn ọ̀mọ̀ èniyàn fowó kan ètè mi; nígbà náà ni mo sì há ẹ̀nu mi, mo sì sòrò, mo sì wí fún ẹ̀ni tí ó dúró níwájú mi pé, Olúwa mi, nípa iran náà ni irora mi yí padà bọ̀ sórí mi, èmi kò sì ní agbára kankan tí ó kù. Danieli 10:16.

A ó ẹ̀ àlàyè nípa àwọn ifowókàn m̀eta náà láìpẹ̀. Àkọ̀kọ̀ nínú àwọn ìgbà m̀erin tí Dániẹ̀lì fi lo ọ̀rò náà “mareh,” ni ẹ̀rì rẹ̀ pé òun lóye iran náà, àti àwọn itọ̀kasí m̀eta ikeyin náà sì n fí ìrírì rẹ̀ hàn nígbà tí ó rí ifarahàn náà ní tòótọ̀. Ní ìgbà kẹ̀ta tí ó fí tọ̀ka sí iran ifarahàn náà ni ẹ̀sẹ̀ kẹ̀talá, níbi tí a ti fí ọ̀wó kàn án fún ìgbà kẹ̀ta.

Léyìn náà, ẹ̀nikan tí ó dàbí àwòrán èniyàn tún wá, ó sì fí ọ̀wó kàn mí, ó sì fún mi ní agbára. Danieli 10:18.

Ní ifowókàn keji, nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rinlá, èyí tí ó jẹ̀ itọ̀kasí keji sí iran “marah”, agbára rẹ̀ ti lọ; şùgbón ní ifowókàn kẹ̀ta, a mú agbára rẹ̀ padà bọ̀ sípò. Nínú ẹ̀sẹ̀ m̀ewáá, kẹ̀rinlá àti kẹ̀talá, a fi ọ̀wó kan Dániẹ̀lì. Nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀fà, Dániẹ̀lì rí ìrísí Kristi, léyìn náà Gẹ̀búráẹ̀lì; àti nínú ẹ̀sẹ̀ m̀ewáá, Gẹ̀búráẹ̀lì fi ọ̀wó kan Dániẹ̀lì fún ìgbà àkọ̀kọ̀.

Nígbà náà ni mo gbé ojú mi sókè, mo sì wò ó, sì kiyèsì i pé, ọ̀kùnrin kan wà tí a wọ̀ aşọ̀ ogbò, ẹ̀gbẹ̀-ẹ̀búté rẹ̀ sì fi wúra dàradára ti Úfàsì dì. Ara rẹ̀ sì rí bíi bérìlì, ojú rẹ̀ sì dà bí ìrísí m̀ànámáná, ojú rẹ̀ méjèjèjì sì rí bí fitilá iná, apá rẹ̀ àti ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ sì dà ní àwò bí ide tí a ti fọ̀ dán, ohùn ọ̀rò rẹ̀ sì dà bí ohùn ọ̀pọ̀ èniyàn. Èmi Dániẹ̀lì nikan ni mo rí iran náà; nítorí àwọn ọ̀kùnrin tí wón wà pẹ̀lú mi kò rí iran náà; şùgbón iwarìrì nílá kan bọ̀ wón, bẹ̀è ni wón sá lọ̀ láti fí ara wón pamọ̀. Nítorí náà, a fi mí sílẹ̀ nikan, mo sì rí iran nílá yí, agbára kankan kò sì şẹ̀ kù nínú mi; nítorí ẹ̀wà mi yípadà nínú mi sí ibàjẹ̀, n kò sì pa agbára kankan mó.

Síbẹ̀ mo gbọ̀ ohùn ọ̀rò rẹ̀; àti nígbà tí mo gbọ̀ ohùn ọ̀rò rẹ̀, nígbà náà ni mo wà nínú oorun jìjìnlẹ̀ lórì ojú mi, ojú mi sì dojú kọ̀ ilẹ̀. Kiyèsì i, ọ̀wó kan sì kàn mí, èyí tí ó gbé mi ró sórí ẹ̀kún mi àti sórí àtàǹpàkò ọ̀wó mi. Ó sì wí fún mi pé, Ìwọ̀ Dániẹ̀lì, ọ̀kùnrin tí a fẹ̀ràn gidigidi, mò ọ̀rò tí mo n sọ̀ fún ọ̀, kí o sì dúró şinşin: nítorí sí ọ̀ ni a ti rán mi wá nísinsin yí. Nígbà tí ó sì ti sọ̀ ọ̀rò yí fún mi, mo dúró ní iwárìrì. Nígbà náà ni ó wí fún mi pé, Má bẹ̀rù, Dániẹ̀lì: nítorí láti ojọ̀ kìn-in-ní tí iwọ̀ ti fi ọ̀kàn rẹ̀ sí i láti ní ọ̀ye, àti láti rẹ̀ ara rẹ̀ sílẹ̀ níwájú Ọ̀lọ̀run rẹ̀, a gbọ̀ ọ̀rò rẹ̀, èmi sì ti wá nítorí ọ̀rò rẹ̀. Şùgbón ọ̀mọ̀-aládé ìjọ̀ba Pésíà kojú ìjà sí mi fún ojọ̀ mòkàǹlélógún: şùgbón kiyèsì i, Míkáẹ̀lì, ọ̀kan nínú àwọn ọ̀mọ̀-aládé nílá, wá láti ràn mí lówó; èmi sì dúró níbẹ̀ pẹ̀lú àwọn ọ̀ba Pésíà. Nísinsin yí ni mo wá láti mú kí o mò ohun tí yóò şẹ̀lẹ̀ sí àwọn èniyàn rẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin: nítorí iran náà sì jẹ̀ ti ojọ̀ púpọ̀. Dániẹ̀lì 10:5–14.

Nígbà náà, ní ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rindínlógún, a fi ọ̀wó kan Dániẹ̀lì lẹ̀kẹ̀jì, nígbà tí ó rí iran Kristi.

Nígbà tí ó sì ti bá mi sọ̀ irú ọ̀rò bẹ̀è, mo dojú mi bolẹ̀ sí ilẹ̀, mo sì di aláínì ohùn. Sì wò ó, ẹ̀ni kan tí ó dàbí àwòrán àwọn ọ̀mọ̀ èniyàn fi ọ̀wó kan ètè mi: nígbà náà ni mo sí ẹ̀nu mi, mo sì sòrò, mo sì wí fún ẹ̀ni tí ó dúró níwájú mi pé, Olúwa mi, nípa iran náà ni ibànújẹ̀ mi yí padà wá sórí mi, èmi kò sì pa agbára kankan mó. Nítorí báwo ni iranşẹ̀ olúwa mi yí şẹ̀ lẹ̀ bá olúwa mi yí sòrò? nítorí ní ti èmi, lójúkan náà kò sí agbára kankan tí ó şẹ̀ kù nínú mi, bẹ̀è ni èmi kò sì şẹ̀ kù nínú mi mó. Danieli 10:15–17.

Nígba náà ni a fi ọwọ kan Dániẹ̀li fún ìgbà kẹta, ní ifarahàn Gébúrẹ̀li, kì í ẹ̀se ti Kristi.

Lẹ̀yìn náà, ẹ̀ni kan tó dà bí ìrísí ẹ̀niyàn tún wá, ó sì fi ọwọ kàn mí, ó sì fún mi ní agbára. Ó sì wí pé, Ìwọ ẹ̀niyàn olùfẹ̀ púpọ̀, má bẹ̀rù: àlàáfíà ni fún ọ, ní agbára, bẹ̀ ẹ̀ni, ní agbára. Nígba tí ó sì ti bá mi sọ̀rọ̀, a fún mi ní agbára, mo sì wí pé, Jẹ́ kí olúwa mi sọ̀rọ̀; nítorí iwo ti fún mi ní agbára. Nígba náà ni ó wí pé, Ẹ́ ẹ̀wọ̀ mọ̀ idí tí mo fi wá sọ̀dọ̀ rẹ̀? Ní báyií, ẹ̀mi yóò sì padà lọ bá ọmọ-aládé Persia jagun: àti nígba tí ẹ̀mi bá jáde lọ, wò ó, ọmọ-aládé Gírìsì yóò wá. Ẹ̀gbọ̀n ẹ̀mi yóò fi ohun tí a kọ̀ sínú ìwé mímọ̀ ọ̀títọ̀ hàn ọ: kò sì sí ẹ̀ni tí ó dúró tí mí mú nínú nńkan wònyí, bí kò ẹ̀se Míkáẹ̀li ọmọ-aládé yín. Danieli 10:18–21.

A fi ọwọ kan Dániẹ̀li lẹ̀mẹ̀ta, àti ní ìgbà kííni àti kẹta ni áńgẹ̀li Gébúrẹ̀li fi ọwọ kan án. Ní ìgbà kejì tí a fi ọwọ kan án, Kristi ni. Dániẹ̀li lo ọ̀rọ̀ Héberù kan náà lẹ̀mẹ̀rin, ẹ̀gbọ̀n ní ìgbà kííni nínú àwọn ìgbà mẹ̀rin náà, nínú ẹ̀sẹ̀ kííni, ó ń sọ̀ pé òun lóye “iran” náà. Lílóye ọ̀títọ̀ kan ẹ̀se pàtàkì, ẹ̀gbọ̀n kì í ẹ̀se ohun kan náà pẹ̀lú ríróyẹ̀ ọ̀títọ̀ náà, gẹ́gẹ́ bí ó ti ẹ̀se ní àwọn ìgbà mẹ̀ta yòókù.

Nígba tí àwọn ọ̀jọ̀ isòro Daniel parí, a fún un ní ìrírí iran náà, ẹ̀yí tí ó ti ní òye rẹ̀ sáájú kí ọ̀jọ̀ isòro rẹ̀ tó parí. Ìrírí náà jẹ́ ohun tí a dá pọ̀ mọ̀ nípasẹ̀ ìgbésẹ̀ mẹ̀ta, tí a sàfihàn wọn nípasẹ̀ ifowọkan mẹ̀ta. Ifowọkan àkókó àti ti ikeyin ni Gabriẹ̀li ẹ̀se, ifowọkan àárín sì jẹ́ ti Kristi. Ifowọkan àkókó àti ti ikeyin jẹ́ lẹ̀tà àkókó àti lẹ̀tà ikeyin nínú álifábẹ̀tì Héberù. Nínú ìgbésẹ̀ kejì náà, Daniel mọ̀ ipò rẹ̀ gẹ́gẹ́ bí ẹ̀lẹ̀sẹ̀ aláìgboràn ní ìbásepọ̀ pẹ̀lú Olúwa rẹ̀, nítorí náà ifowọkan àárín náà ń sàpepe ẹ̀sẹ̀tẹ̀, gẹ́gẹ́ bí a ti sàfihàn rẹ̀ nípasẹ̀ lẹ̀tà kẹ̀talá nínú álifábẹ̀tì Héberù.

“Ẹ̀gbọ̀n Pétérù kò sì ka ọkọ̀ tàbí ẹ̀rù sí mọ̀ ní àkókò náà. Ìyanu yií, ju gbogbo àwọn miiran tí ó ti rí rí lọ, jẹ́ ifihàn agbára àtòrunwá fún un. Nínú Jésù, ó rí Ẹ̀ni kan tí ó ní gbogbo ẹ̀dá lábẹ̀ àkóso Rẹ̀. Ìwàláàyẹ̀ iwà-àtòrunwá náà fi àimọ̀ tirẹ̀ hàn sí i. Ifẹ́ sí Olúwa rẹ̀, itijú nítorí àìgbàgbọ̀ tirẹ̀, ọpẹ̀ fún irẹ̀lẹ̀ Kristi, àti ju gbogbo rẹ̀ lọ, imọ̀lára àimọ̀ rẹ̀ níwájú iwà-mímọ̀ aláìlópín, bo ó mọ̀lẹ̀ pátápátá. Nígba tí àwọn ẹ̀lẹ̀gẹ̀ rẹ̀ ń gbé ohun tí ó wà nínú àwọ̀ náà kalẹ̀, Pétérù wólẹ̀ lẹ̀báá ẹ̀sẹ̀ Olùgbàlá, ó sì ké pé, ‘Kúrò lódò mi; nítorí ẹ̀mi jẹ́ ẹ̀niyàn ẹ̀lẹ̀sẹ̀, Olúwa.’”

“Ó jẹ́ iwàá-ń-bẹ̀ kan náà ti iwà mímọ̀ Ọ̀lórún tí ó ti mú kí wòlì Dániẹ̀li ẹ̀bú bí ẹ̀ni pé ó ti kú níwájú áńgẹ̀li Ọ̀lórún. Ó ní, ‘Ẹ̀wà mi yí padà nínú mi sí ìbàjẹ̀, ẹ̀mi kò sì ní agbára kankan mọ̀.’ Bẹ̀ ẹ̀ni náà ni, nígba tí Aísáyà rí ọ̀go Olúwa, ó ké pé, ‘Ẹ̀gbé ni fún mi! nítorí a ti pa mí run; nítorí ẹ̀mi jẹ́ ẹ̀niyàn tí ẹ̀tẹ̀ rẹ̀ jẹ́ aláimọ̀, mo sì ń gbé láàárín àwọn ẹ̀niyàn tí ẹ̀tẹ̀ wọn jẹ́ aláimọ̀: nítorí ọ̀jọ̀ mi ti rí Ọ̀ba, Olúwa àwọn ọmọ-ogun.’ Dániẹ̀li 10:8; Aísáyà 6:5. A fi ẹ̀dá ẹ̀niyàn, pẹ̀lú àìlera àti ẹ̀sẹ̀ rẹ̀, wé pẹ̀lú pípẹ̀ ti iwà-Ọ̀lórún, ó sì ní imọ̀lára pé òun kò pé rára, kò sì mọ̀. Báyií ni ó ti rí fún gbogbo àwọn tí a ti fún ní ànfàní láti rí títòbi àti olá òlá Ọ̀lórún.”

“Pétérù ké pé, ‘Kúrò lódò mi; nítorí ẹ̀niyàn ẹ̀lẹ̀sẹ̀ ni mí;’ síbẹ̀ ó dì mọ̀ ẹ̀sẹ̀ Jésù, ó ń ní imọ̀lára pé a kò lẹ̀ yà á kúrò lódò Rẹ̀. Olùgbàlá náà dàhùn pé, ‘Má bẹ̀rù; láti isinsin yií lọ, ẹ̀niyàn ni iwo yóò máa mú.’ Lẹ̀yìn tí Aísáyà ti rí iwà mímọ̀ Ọ̀lórún àti àitoye tirẹ̀ ni a fi iranṣẹ̀ Ọ̀lórún lé e lówọ̀. Lẹ̀yìn tí a ti mú Pétérù dé ipò ikọ̀ ara ẹ̀ni sílẹ̀ àti ìgbẹ̀kẹ̀lé lórí agbára Ọ̀lórún ni ó gba ipẹ̀ sí isẹ̀ rẹ̀ fún Kristi.” The Desire of Ages, 246.

Iran “mareh” ni iran ifarahàn Kristi, ẹ̀gbọ̀n áńgẹ̀li Gébúrẹ̀li ni a sàfihàn nípa ìgbà kejì àti ìgbà kẹ̀rin tí Dániẹ̀li lò ọ̀rọ̀ náà. Ní ìgbà àkókó, ó jẹ́ àsoyẹ̀ pé Bẹ̀lításàrí lóye iran náà, ẹ̀gbọ̀n àwọn ìgbà mẹ̀ta ikeyin dúró fún Dániẹ̀li tí ń ní ìrírí iran náà. Ní àwọn ìgbà mẹ̀ta tí Dániẹ̀li ní ìrírí iran náà, a

tún fowọ kàn án.

Ìgbà àkókó tí Gébúrelì fi kan án ni lẹyin tí ó ti rí ifarahàn Kristi tí a ti sọ di ògo, irírí nàà sì fi í sílẹ̀ nínú “oorun jíjinlẹ̀ lórí ojú mi, ojú mi sì dojú kọ ilẹ̀.” Ìran nàà ti mú iyàtò wá, nítorí àwọn tí wọn wá pẹ̀lú rẹ̀ “kò rí iran nàà; sùgbọ̀n iwàrírí nílá kan bá wọn, tí ó fi jẹ̀ pé wọn sá lọ láti fi ara wọn pamó.” Nínú ìbànújẹ̀ àkókó, Jeremiah “jókòò nikan, nítorí ọwọ̀ Olórún,” àti nínú Belteshazzar “agbára kankan kò ẹ̀kù” “nítorí” “ẹ̀wà” rẹ̀ “yí padà nínú mi di ibàjẹ̀, àti pé” “agbára kankan kò ẹ̀kù” nínú rẹ̀.

Nígbà tí Gébúrelì fi ọwọ̀ kan án ní ìgbà àkókó, lẹyin nàà, Gébúrelì gbé Dániẹ̀lì ró lórí eékún rẹ̀ àti lórí àtẹ̀wọ̀ ọwọ̀ rẹ̀. Lẹyin nàà ó pàṣẹ̀ fún Dániẹ̀lì kí ó lóye àwọn ọ̀rọ̀ tí ó sọ, kí ó sì dide, èyí tí ó ẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó n gbọ̀n. Nígbà nàà ni Gébúrelì fún Dániẹ̀lì ní àlàyé kíkún nípa ohun tí ó ẹ̀lẹ̀ láàárín ojọ̀ mọ̀kànlélogún ọ̀sọ̀ro Dániẹ̀lì. Ó sọ̀ pé lẹyin tí ó ti bá àwọn ọ̀ba Páṣià jà fún ojọ̀ mọ̀kànlélogún, pé Míkáẹ̀lì sọ̀kalẹ̀ láti ọ̀run wá láti kópa nínú ogun nàà, lẹyin nàà ni Gébúrelì wá láti dáhùn àwọn àdúrà Dániẹ̀lì àti láti ẹ̀lẹ̀ fún Dániẹ̀lì “ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ sí àwọn èniyàn rẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin.” Nígbà tí Míkáẹ̀lì sọ̀kalẹ̀ láti ọ̀run wá ni a rán Gébúrelì láti ẹ̀lẹ̀ àwọn ojọ̀ ikeyin fún Dániẹ̀lì.

Àlàyé Gabriẹ̀lì ni a fi fún Dániẹ̀lì ní ọ̀pin ojọ̀ mẹ̀ẹ̀dógún-lé-lọ̀gbọ̀n ọ̀sọ̀ro-ọ̀kàn nàà, èyí tí, nínú ilò ilà lórí ilà ti Ifihàn orí kọ̀kànlá, n sàfihàn ìgbà tí a pàṣẹ̀ fún Hesekieli lẹ̀mẹ̀jì nínú orí kẹ̀tadinlógójì láti sọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ sí àwọn egungun òkú, kí a lẹ̀ jí àwọn wòlì mẹ̀jì dide kúrò nínú ibojì wọn. Ó ẹ̀lẹ̀ nígbà tí Míkáẹ̀lì sọ̀kalẹ̀ láti ọ̀run wá, tí ó sì jí ara Mósè dide, nígbà tí ó kọ̀ láti bá Sátàni bá ara rẹ̀ lò nínú iwé Júùdù. Dániẹ̀lì sì máa tún jẹ̀ kí a fi ọwọ̀ kàn án lẹ̀mẹ̀jì sí i lẹyin tí Gabriẹ̀lì ti fún un ní àkótán àwọn ojọ̀ ọ̀sọ̀ro-ọ̀kàn nàà.

Lẹyin tí Gabrieli parí, Dániẹ̀lì “dojú rẹ̀ kó sí ilẹ̀, ó sì di adití-ẹ̀nu”; lẹyin nàà Kristi tikára rẹ̀ “fowọ̀ kàn” “ètè” Dániẹ̀lì, nígbà nàà ni Dániẹ̀lì “sì” “ẹ̀nu” rẹ̀, “ó sì sọ̀rọ̀, ó sì wí fún ẹ̀ni tí ó dúró níwájú mi pé, Olúwa mi, nípa iran nàà ni irora mi yí padà wá sórí mi, èmi kò sì ní agbára kankan mó. Nítorí báwo ni iranṣẹ̀ olúwa mi yí ẹ̀ lè bá olúwa mi yí sọ̀rọ̀? nítorí ti èmi, lójijì, agbára kò kù nínú mi mó rárá, bèè ni èémí kò sí nílẹ̀ nínú mi mó.”

Ìrírí rírí àti bíbá Kristi sọ̀rọ̀ mú kí Dániẹ̀lì rẹ̀ ara rẹ̀ sí eruku ní irẹ̀lẹ̀. Ó di adití-ọ̀rọ̀, ó sì bá a ti dúró bèè bí Kristi kò bá fi ọwọ̀ kan ètè rẹ̀, gẹ̀gẹ̀ bí a ti fi eyín iná láti orí pepe fi kan ètè Isaiah.

A ó tẹ̀sìwájú nínú iwádìí yí nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.

“Bí Isaiah ẹ̀ n wo ifihàn ogo àti ọ̀lá nílá Olúwa rẹ̀ yí, imọ̀lára iwà mímó àti ijémímó Olórún bọ̀ ó mọ̀lẹ̀ gidigidi. Bí iyàtò nàà ti lágbára tó láàárín pípé aláilẹ̀kè ti Èlédáá rẹ̀, àti ọ̀nà ẹ̀ṣẹ̀ àwọn tí, pẹ̀lú ara rẹ̀, ti pé tí a ti kà sí ara àwọn èniyàn àyànfẹ̀ Israeli àti Juda! “Ègbé ni fún mi!” ni ó ké; “nítorí mo ẹ̀gbé; nítorí èmi jẹ̀ èniyàn ètè aláimó, mo sì n gbé láàárín àwọn èniyàn ètè aláimó: nítorí ojú mi ti rí Ọ̀ba, Olúwa àwọn ọ̀mọ̀-ogun.” Ẹ̀ṣẹ̀ 5. Bí ẹ̀ni pé ó dúró nínú imọ̀lẹ̀ kíkún ti iwájú àtọ̀runwá nínú ibi mímó inú, ó mọ̀ pé bí a bá fi í sílẹ̀ nínú àipé àti àìlera tirẹ̀, kò ní lẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀-iranṣẹ̀ tí a ti pé é sí rárá. Sùgbọ̀n a rán serafu kan láti yọ̀ idààmú rẹ̀ kúrò lórí rẹ̀ àti láti mú un yẹ̀ fún ẹ̀ṣẹ̀-iranṣẹ̀ nílá rẹ̀. Eyín iná aláàyè kan láti orí pepe ni a fi kan ètè rẹ̀, pẹ̀lú àwọn ọ̀rọ̀ wònyí pé, “Wò ó, èyí ti kan ètè rẹ̀; a sì ti mú iwà búburú rẹ̀ kúrò, a sì ti wẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀ mó.” Nígbà nàà ni a gbọ̀ ohùn Olórún pé, “Ta ni Èmi yóò rán, ta ni yóò sì lọ̀ fún Wa?” Isaiah sì dáhùn pé, “Èmi niyí; rán mi.” Ẹ̀ṣẹ̀ 7, 8.

“Àlejò ọrun nàà pàşẹ fún aşojú tí ó n̄ dúró de iránşẹ pé, ‘Lọ, kí o sì sọ fún àwọn èniyàn yí pé, Ní títítí ẹ́ ó máa gbọ́ ní tòótó, şùgbọ́n ẹ́ kí yóò lóye; Ní ríran ẹ́ ó sì máa rí ní tòótó, şùgbọ́n ẹ́ kí yóò mò ọ́. Mú ọkàn àwọn èniyàn yí sanra, Kí o sì mú etí wọn wuwo, kí o sì di ojú wọn; Kí wọn má bàa fi ojú wọn ríran, kí wọn má bàa fi etí wọn gbọran, Kí wọn sì fi ọkàn wọn lóye, Kí wọn yípadà, kí a sì wò wọn sà.’ Eşè 9, 10.

“Ojuse wolii nàà şe kedere; ó yẹ́ kí ó gbé ohùn rẹ̀ sókè nínú ifarahàn lòdì sí àwọn ibi tí ó gbilẹ̀. Şùgbọ́n ó bẹ̀rù láti bẹ̀rẹ̀ işẹ́ nàà láini idánilójú irètí kan. ‘Olúwa, yóò ti pé mélòó?’ ni ó bèèrè. Eşè 11. Şé kò sí ẹni kankan nínú àwọn èniyàn àyànfẹ́ Rẹ́ tí yóò lóye rí, kí ó sì ronúpiwàdà, kí a sì mú un láradá?”

“Èrù ọkàn rẹ̀ nítorí Juda tí n̄ şinà kí yóò jẹ́ ohun tí a gbé lásán. Işẹ́ àyànfúnni rẹ̀ kí yóò jẹ́ aláini eso pátápátá. Síbẹ̀, àwọn ibi tí wọn ti n̄ pò sí i fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ iran kò lè jẹ́ píparẹ́ ní ojọ́ rẹ̀. Ní gbogbo igbésí ayé rẹ̀, ó ní láti jẹ́ olùkọ́ onísùúrù, onígboyà—wólíi irètí pẹ̀lú ti idájọ́ iparun. Nígba tí ète Olorun bá şe ní ikeyin, àbájáde kíkún işẹ́ rẹ̀, àti ti işẹ́ gbogbo àwọn ojíşẹ́ olóótító Olorun, ni yóò farahàn. Àwọn iyókù kan ni a ó gbàlà. Kí èyí lè şe, a ní láti fi àwọn iránşẹ́ ikilò àti ti èbẹ̀ ránşẹ́ sí orilẹ̀-èdè ọ̀lọ̀tẹ̀ nàà, gégẹ́ bí Olúwa ti kéde pé: ‘Títí àwọn ilú yóò fi di ahoro láisi olùgbé, Àti àwọn ilé láisi èniyàn, Àti ilẹ̀ nàà yóò di ahoro pátápátá, Àti pé Olúwa yóò mú èniyàn kúrò ní ọ̀nà jìjìn réré, Àti pé ikòşilẹ̀ n̄lá yóò wà láàrin ilẹ̀ nàà.’ Eşè 11, 12.”

“Àwọn idájọ́ wúwo tí yóò dé bá àwọn aláirónúpiwàdà,—ogun, igbèkùn, ininilára, ipadànù agbára àti ọ̀lá láàrin àwọn orilẹ̀-èdè,—gbogbo wònyí ni yóò wá kí àwọn tí yóò mò ọ̀wọ́ Olorun tí a ti mú bínú nínú wọn lè jẹ́ amú wá sí irónúpiwàdà. Láipé, a ó tú àwọn èyà mēwáá ijoba àriwá ká láàrin àwọn orilẹ̀-èdè, a ó sì fi àwọn ilú wọn sí ahoro; àwọn ọ̀mọ-ogun apanirun ti àwọn orilẹ̀-èdè ọ̀tá yóò máa gba ilẹ̀ wọn kojá leraléra; àní Jerúsálémù fúnra rẹ̀ yóò şubú níkeyin, a ó sì kó Júda lọ ní igbèkùn; şùgbọ́n Ilẹ̀ Ìlérí kí yóò wà ní fifi silẹ̀ pátápátá títí láé. Idánilójú ti àlejò ọrun fún Isaiah ni pé: ‘Şùgbọ́n idámēwáá kan yóò wà nínú rẹ̀, Yóò sì padà, a ó sì jẹ́ ẹ́: Bí igi teil, àti bí igi oaku, Èyí tí èròjà rẹ̀ wà nínú wọn, nígbà tí wọn bá ta ewé wọn silẹ̀: Bẹ̀ẹ̀ ni irú-ọ̀mọ́ mímọ́ yóò jẹ́ èròjà rẹ̀.’ Eşè 13.”

“Idánilójú yí nípa imúşẹ́ ikeyin ète Olorun mú igboyà wá sí ọkàn Isaiah. Kí ni ó şe bí agbára ayé bá tò ara wọn jọ sí Judah? Kí ni ó şe bí onşẹ́ Olúwa bá padé àtakò àti ifaradà? Isaiah ti rí Oba, Olúwa àwọn ọ̀mọ-ogun; ó ti gbọ́ orin àwọn serafimu pé, ‘Gbogbo ayé kún fún ògo Rẹ̀;’ ó ní ilérí pé àwọn iránşẹ́ Jehovah sí Judah tí ó ti yí padà sẹ̀yìn yóò bá agbára idálẹ̀bi ti Èmí Mímọ́ lọ; a sì fi agbára fún wólíi nàà fún işẹ́ tí ó wà níwájú rẹ̀. Eşè 3. Ní gbogbo işẹ́-iránşẹ́ rẹ̀ gígùn àti líle, ó gbé irántí iran yí pẹ̀lú ara rẹ̀. Fún ọ̀gọ̀ta ọ̀dún tàbí ju bẹ̀ẹ̀ lọ ó dúró níwájú àwọn ọ̀mọ́ Judah gégẹ́ bí wólíi irètí, tí n̄ túbò ní igboyà sí i, tí ó sì n̄ túbò ní igboyà sí i nínú àwọn àşọtẹ̀lẹ̀ rẹ̀ nípa işẹgun ijo ní ojọ́ iwájú.” Prophets and Kings, 307–310.